

IN MEMORIAM

AKADEMIK JAKŠA BARBIĆ (1936. – 2025.)

Dana 13. kolovoza 2025. godine, u 89. godini života, napustio nas je akademik Jakša Barbić, dugogodišnji ugledni član našeg Društva, redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i voditelj njena Jadranskog zavoda, professor emeritus Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Profesor Barbić rođen je u Zagrebu 12. prosinca 1936. godine. Diplomirao je (1960.) i doktorirao (1973.) na Pravnom fakultetu u Zagrebu, gdje je bio zaposlen od 1963. do umirovljenja 2007. godine kao asistent, docent, izvanredni profesor, redoviti profesor i redoviti profesor u trajnom zvanju na predmetima Privredno pravo i Pravo međunarodne trgovine, odnosno Trgovačko pravo i Pravo društava. Predavao je na poslijediplomskim studijima iz trgovačkog prava i prava društava na pravnim fakultetima u Hrvatskoj i inozemstvu. Obnašao je, među ostalim, dužnosti prodekana, dekana, predstojnika Katedre za trgovačko pravo i pravo društava, voditelja Poslijediplomskog studija iz privrednog prava, odnosno kasnije trgovačkog prava i prava društava. Bio je član suradnik HAZU-a od 2002., redoviti član od 2004., potpredsjednik od 2011. do 2018., a od 2019. godine član Predsjedništva HAZU-a. Od 2021. godine pa sve do svoje smrti (2025.) bio je voditelj Jadranskog zavoda HAZU-a.

Uz istaknutu akademsku i znanstvenu karijeru, profesor Barbić imao je i iznimno bogato praktično pravničko iskustvo koje je vješto utkao u sva svoja brojna pisana djela i predavanja. Od 1961. do 1963. radio je na Kotarskom sudu u Jastrebarskom, Okružnom sudu u Zagrebu i Višem privrednom sudu Hrvatske u Zagrebu kao sudski pripravnik. Nakon položenog sudskog ispita 1963. radio je na Općinskom sudu I. u Zagrebu i na Višem privrednom sudu Hrvatske. Bio je dugogodišnji član Predsjedništva Stalnog arbitražnog sudišta pri Hrvatskoj gospodarskoj komori u Zagrebu, surađivao s Višim privrednim sudom Hrvatske u Zagrebu i s Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske u Zagrebu. Arbitrirao je u brojnim arbitražnim sporovima u domaćim i međunarodnim trgovačkim arbitražama u zemlji i u inozemstvu. Akademik Barbić radio je na izradi brojnih zakona od kojih treba posebno istaknuti njegovu vodeću ulogu u izradi Zakona o trgovačkim društvima. U posljednja tri desetljeća bio je predsjednik, potpredsjednik ili član nadzornih odbora te predsjednik skupština brojnih dioničkih društava uglavnom u sastavu velikih međunarodnih koncerna. U svojim predavanjima, javnim nastupima, i kolegijalnim razgovorima uvijek je isticao važnost spajanja teorije i prakse, znanosti i struke.

Njegovo najvažnije pisano djelo je Pravo društava u tri knjige, ukupnog opsega 5000 stranica, prvi i najveći sustav prava društava u Hrvatskoj. Time je, od izrade Zakona o trgovačkim društvima do sveobuhvatne pravne obrade prava društava, utemeljio novu granu hrvatskog prava i uveo je u nastavu pravnih fakulteta. Za to je djelo dobio nagradu HAZU (2003.) i Državnu nagradu za znanost (2006.). Također je dobitnik brojnih ostalih priznanja i nagrada, među ostalim, priznanje za doprinos razvoju privrednog sudstva (1979.), priznanje Privredne komore Zagreba s plaketom, nagrade za životno djelo Hrvatskog udruženja menedžera »Croma« (2005.), plakete Hrvatske javnobilježničke komore za izuzetan doprinos javnobilježničkoj službi (2009.), Zlatna kuna HGK-a za životno djelo (2011.), priznanje Visokog trgovačkog suda RH za dugogodišnju suradnju (2013.), priznanje Stalnog arbitražnog sudišta HGK-a (2017.) te posebno priznanje »Nikola Tesla« za doprinos uspjehu I. Hrvatskog radijskog foruma (2018.). Zaklada »Dr. sc. Jadranko Crnić« dodijelila mu je Nagradu za cjeloživotni doprinos i iznimna postignuća u pravnoj struci te promociji vladavine prava u RH za 2022. godinu. Odlikovan je Redom Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića.

Iako nije izravno pripadao krugu hrvatskih pomorskih pravnika, akademik Barbić svesrdno se i s njemu svojstvenom energijom prihvatio dužnosti voditelja Jadranskog zavoda HAZU, potaknuvši Zavod na jedan novi zamah i nesebično podijelivši sva svoja znanja, sposobnosti te znanstveni autoritet. U isto vrijeme, znanstvenicima Zavoda poklonio je bezgranično povjerenje u pogledu njihovih projekata, što je odlika mudra čovjeka, jer onima kojima je takvo povjerenje poklonjeno daje dodatan polet, ali ih istovremeno obvezuje na održavanje visoke kvalitete u obavljanju posla.

Akademik Barbić zasigurno je jedan od najvećih hrvatskih pravnika i pravnih znanstvenika u povijesti.

S velikom tugom i dubokim poštovanjem opraštamo se od voljenog profesora, izvanrednog učenjaka čije su enciklopedijsko znanje i široka erudicija obogatili hrvatsku pravnu i akademsku zajednicu. Njegova plemenitost, optimizam, neizmjerena životna energija, pronicljivost i duhovitost ostavili su neizbrisiv trag u svima koji su imali privilegij raditi s njim.

Profesor Barbić bio je nepokolebljiva pokretačka snaga. Svoje je znanje i iskustvo nesebično dijelio i uvijek spremno podržavao konstruktivne inicijative. Zalagao se za profesionalni i osobni razvoj svojih studenata i mlađih kolega, te je mnogima bio oslonac, savjetnik i mentor. Njegova predanost višim ciljevima od općeg interesa, osobito razvoju pravne znanosti i obrazovanja, zaštiti i jačanju vladavine prava te stvaranju pravednog i suvremeno uređenog pravnog poretka u našoj zemlji, trajno je oblikovala njegove institucionalne i akademske napore.

Ostat će nam u sjećanju po neumornoj vedrini i dobronamjernosti. Rješavanju problema pristupao je smireno i domišljato, često pretvarajući suprotstavljene prepreke u naoko lake etape na putu prema pozitivnim rezultatima. Njegova djela, intelektualni doprinosi i uspomene na dane provedene u njegovu društvu ostaju nam dragocjena baština i trajni poticaj da slijedimo primjer predanosti, mudrosti i profesionalne čestitosti.

U privatnom životu bio je brižan suprug, otac i djed. Prema prijateljima, kolegama, suradnicima i svima s kojima je dolazio u kontakt ophodio se s iznimnom ljudskom toplinom, srdačnošću, neposrednošću, skromnošću i iskrenom jednostavnošću. Volio je druženja, putovanja, dalmatinsku pjesmu, svoj drugi dom na otoku Hvaru otkud je potekla njegova obitelj. Živio je život punim plućima do posljednjeg daha. Obitelji izražavamo iskrenu sućut i duboku zahvalnost za sve što je profesor Barbić dao našoj zajednici.

Počivao u miru, dragi profesore.